

Ενώνοντας την Νέα Σμύρνη

οι διαδρομές και τα επεισόδια

Περίληψη

Ερώτημα της επικείμενης διπλωματικής είναι πώς μια περιοχή που διχοτομείται θα ενοποιηθεί αφήνοντας τον χαρακτήρα και τις χρήσεις της ανέπαφες. Επιλέγοντας ως περιοχή μελέτης την Νέα Σμύρνη, θα διερευνηθούν τα χαρακτηριστικά της και με σεβασμό προς αυτά, θα εγχειρηθεί η νοερή ένωση της. Οργανώνοντας τους υπάρχοντες χώρους και εκτιμώντας τις ανάγκες ενός περιπατητή θα δημιουργηθούν νέες διαδρομές που θα επιδιώκουν την ευκολότερη διέλευση στις δυσπρόσβατες γειτονίες της Νέας Σμύρνης δίνοντας την αίσθηση της μικρότερης απόστασης. Προτείνεται μια στρατηγική η οποία μπορεί να βρει εφαρμογή και σε άλλες περιοχές που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα των μεγάλων, ανηφορικών αποστάσεων. Η ίδια περιγράφεται σε τρεις φάσεις: πρώτα στον εντοπισμό των διάφορων πράσινων ανεκμετάλλευστων χώρων και στην οργάνωσή τους σε περιπτώσεις δεύτερον στη διαμόρφωσή τους σύμφωνα με την ανάγκη και τρίτον στο σχεδιασμό των μεταξύ τους ενώσεων. Οι νέες διαδρομές θα παροτρύνουν τους κατοίκους και μη να περιηγηθούν εντός της περιοχής ανακαλύπτοντας διαφορετικές γειτονίες και αποκτώντας συνολική αίσθηση της περιοχής φέρνοντας έτσι πιο κοντά τη διχοτομημένη Νέα Σμύρνη.

Abstract

The question of the upcoming thesis project is how an area that is divided will be unified, leaving its character and uses intact. By choosing Nea Smyrni as a study area, its features will be explored and, with respect for them, its neural union will be attempted. By organizing the existing spaces and assessing the needs of a walker, new routes will be created that will aim to facilitate the passage through the inaccessible neighborhoods of Nea Smyrni giving the sense of shorter distance. A strategy is proposed that can be applied to other areas that face the problem of large, uphill distances as well. It is described in three phases: firstly, in identifying the various green unused spaces and organizing them in cases, secondly in their configuration according to the need and thirdly in the design of the connections between them. The new routes will encourage the residents and the visitors to tour the area, discovering different neighborhoods and acquiring an overall sense of the region bringing closer the divided Nea Smyrni.

NEA SMIRNI

73.076

3.524 km²

1922

Αθήνα

Άγιος Δημήτριος

Παλιό Φάληρο

Καλλιθέα

Η περιοχή

Η Νέα Σμύρνη ιδρύθηκε το 1922 με σκοπό να φιλοξενήσει τους Σμυρνιούς πρόσφυγες της μικρασιατικής καταστροφής. Είναι μια περιοχή η οποία κατοικήθηκε στις απαρχές της αποκλειστικά από την προσφυγική κοινότητα της Σμύρνης βασίζοντας έτσι της συνθετικές της αρχές στην ιστορία και τις συνήθειες των διωγμένων κατοίκων.

Πιο συγκεκριμένα η περιοχή της Νέας Σμύρνης τοποθετείται νότια του δήμου Αθηναίων ενώ συνορεύει δυτικά με την Καλλιθέα, ανατολικά με τον Άγιο Δημήτριο και νότια με το παλαιό Φάληρο. Η ίδια ορίζεται ως μια περιοχή κυρίως οικιστική με βασικό άξονα συγκέντρωσης την Πλατεία. Προκειμένου να ανεγερθεί συνέβησαν δυο απαλλοτριώσεις γης σε διαφορετικό χρόνο. Στο κομμάτι της Α' απαλλοτριώσεως εντοπίζεται το κέντρο της περιοχής ενώ στο κομμάτι της Β' ανεγέρθηκαν άτακτα κατοικίες δεδομένου του λανθασμένου υπολογισμού του αριθμού των προσφύγων.

Αξίζει να αναφερθεί πως ο σχεδιασμός της περιοχής της Α' απαλλοτριώσεως εκπονήθηκε από τον Πέτρο Καλλιγά, αρχιτέκτονα της εποχής που ανέλαβε και τον σχεδιασμό των Αθηνών, ενώ ο σχεδιασμός της δεύτερης εκτός από τον μεγάλο όγκο κατοίκων που δεν είχε υπολογιστεί στην πρώτη συνέπεσε την περίοδο έξαρσης της αντιπαροχής και δεν διέθετε επικεφαλής αρχιτέκτονα.

Σήμερα οι κάτοικοι της περιοχής φτάνουν στους 73.076 και τα τετραγωνικά που καταλαμβάνει αγγίζουν τα 3.524 τετραγωνικά χιλιόμετρα ύστερα από τις τελευταίες προσθήκες γης στην περιοχή τη δεκαετία του '80.

Πιο συγκεκριμένα, το κέντρο της Νέας Σμύρνης περιλαμβάνει την κεντρική πλατεία που αποτελεί τον πυρήνα της Νέας Σμύρνης. Η σημερινή της μορφή οφείλεται στους Γ. Λεονάρδο και Γ. Καλαβρύτη και αποτελείται από ένα σύστημα συνεχόμενων λιμνών. Η πρόταση και η πραγμάτωσή της συνέβησαν επί δικτατορίας το 1968. Οι πλευρικές οδοί πεζοδρομήθηκαν μεταγενέστερα το 2004 διευρύνοντας έτσι τα σύνορά της και τη δημοτικότητά της, η οποία συγκεντρώνει τους νεοσμυρνιώτες αλλά και τους κατοίκους των γύρω περιοχών. Σημαντικό τοπόσημο της περιοχής είναι το ιστορικό κτίριο της Εστίας, ένας από τους παλαιότερους θεσμούς της Ν. Σμύρνης. Ιδρυθήσα το 1930 με πρωτοβουλία των μελών της ένωσης προσφύγων της Ν. Σμύρνης. Σήμερα λειτουργεί ως δημοτική βιβλιοθήκη, χώρος πολιτιστικών εκδηλώσεων και μουσείο. Το σημείο ανέγερσης της ορίστηκε το '60 και το κτίριο της σχεδιάστηκε από τον αρχιτέκτονα Ιωάννη Παυλίδη. Μπροστά της εκτείνεται το άλσος Μικρασιατικής Μνημοσύνης και η πλατεία του Ιωάννη Χρυσοστόμου. το άγαλμα του οποίου υποδέχεται τους ερχόμενους εκ της λεωφόρου Συγγρού επισκέπτες. Ακόμα εντοπίζεται το Άλσος της Ν. Σμύρνης η ανάπλαση του οποίου ολοκληρώθηκε το 2007. Σήμερα αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα άλση της Αττικής φιλοξενώντας τις Ιωνικές γιορτές.

Τέλος, δεδομένου πως οι Σμυρνιοί πρόσφυγες ήθελαν να βρουν ένα γνώριμο στοιχείο των πραγματικών εδαφών τους ανεγέρθηκε ο Μητροπολιτικός Ναός της Αγίας Φωτεινής με το μεγαλοπρεπές κωδωνοστάσιό του, το οποίο αποτελεί ακριβές αντίγραφο αυτού που βρισκόταν στην Αγία Φωτεινή της Σμύρνης μέχρι την Καταστροφή του 1922.

Εν όψη των ολυμπιακών αγώνων το 2004 επί της οδού Ελευθερίου Βενιζέλου τοποθετήθηκαν οι γραμμές του τράμ διευκολύνοντας τις μετακινήσεις από και προς τη Νέα Σμύρνη πολλαπλασιάζοντας τους επισκέπτες της και διαιρώντας την περιοχή σε Άνω και Κάτω Νέα Σμύρνη.

Η λεωφόρος Συγγρού σηματοδοτεί το δυτικό όριο της Νέας Σμύρνης ενώ η Ευξείνου Πόντου το ανατολικό διαχωρίζοντάς την έτσι από την Καλλιθέα και τον Άγιο Δημήτριο αντίστοιχα.

Άλσος

Εστία

Αγία Φωτεινή

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Πλατεία

- Βασικές Οδικές Οδοί
- Γραμμές Τραμ
- Εμπορική Ζώνη
- Τοπόσημα
- Χρήσεις

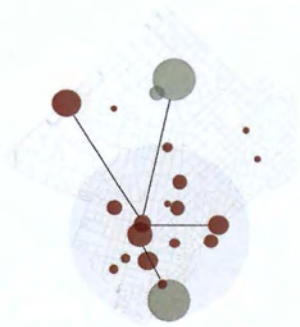
Έρευνα

Συγκέντρωση

Ροή

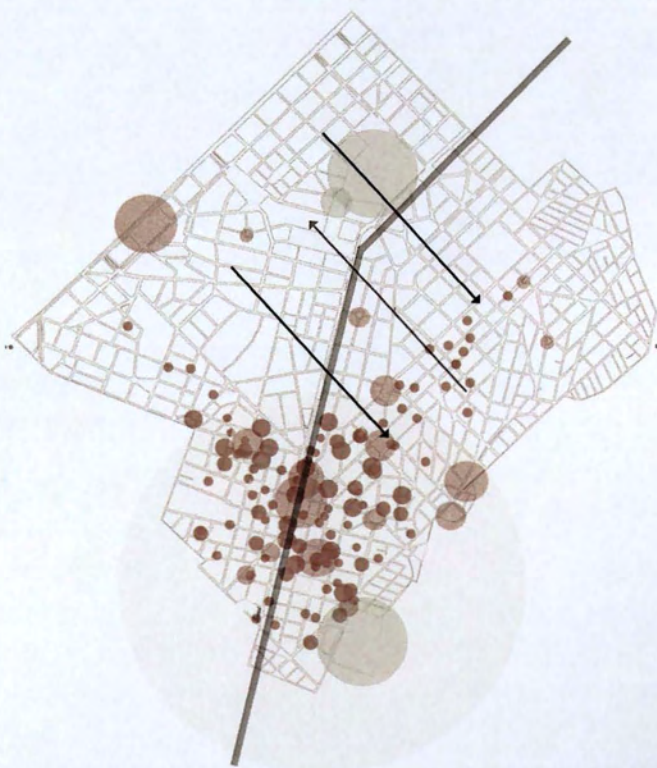

πράσινοι χώροι

● Βασικοί

● Επιμέρους

Πρόθεση

Περιπτώσεις & Είδη

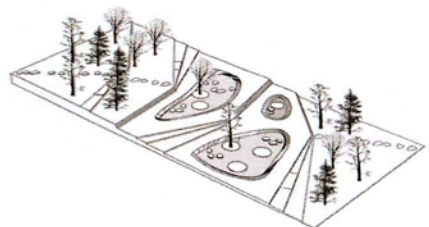
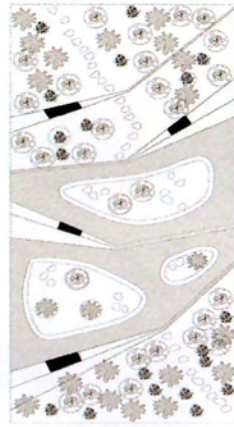
Επιδιώκοντας την νοερή συντόμευση της απόστασης μεγάλων ανηφορικών διαδρομών ανακουφίζοντας έτσι τον περιπατητή, αρχικά αναγνωρίζονται πέντε περιπτώσεις οργάνωσης των πράσινων χώρων. Οι κλίσεις, οι αποστάσεις, η διαδοχή των πάρκων καθώς και το είδος του δρόμου διαφοροποιούνται ανά περίπτωση.

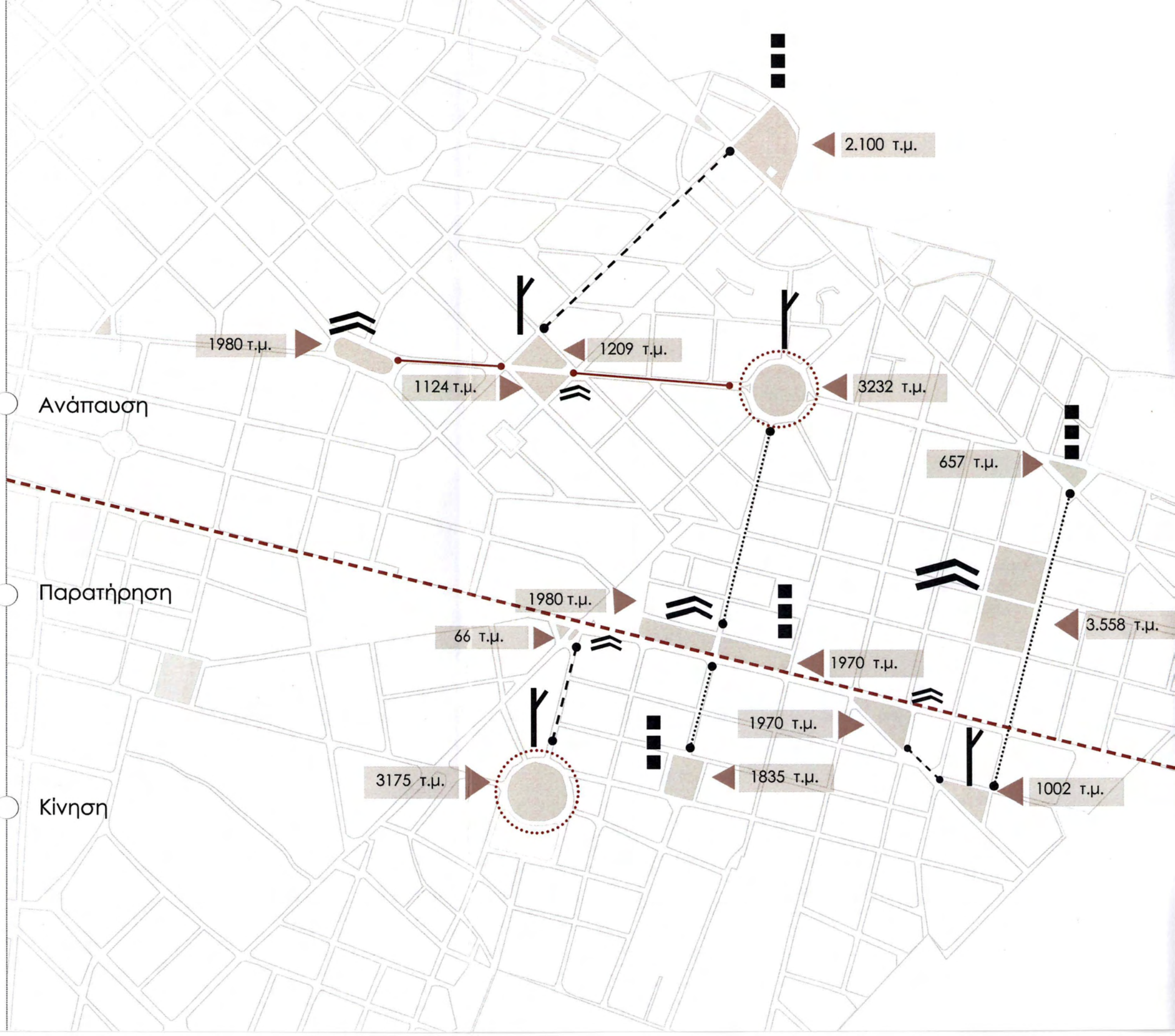
Δεδομένου πως διερευνάται ο τρόπος ένωσης μιας διαιρεμένης περιοχής και η πρόταση θα μπορεί να αναφέρεται και σε άλλες περιοχές οι οποίες αντιμετωπίζουν το ίδιο ζήτημα, η γεωμετρία των πάρκων δεν θα μπορούσε να αποτελεί μεταβλητή των περιπτώσεων.

Οργανώνοντας τα υπάρχοντα πάρκα στις περιπτώσεις το ερώτημα που τίθεται είναι η χρήση τους: τι μπορούν να προσφέρουν σε μια δύσκολη και χρονοβόρα διαδρομή όταν τα συναντάει ο περιπατητής και πώς θα διαφυλάξουν τον χαρακτήρα της περιοχής. Η δημιουργία μικρών επεισοδίων που θα παρεμβάλλονται κατά τη διάρκεια της διαδρομής και θα προσφέρουν ανάλογα την περίπτωση μια συγκεκριμένη διάδραση ή μη θα καλούν τον περιπατητή να συμμετέχει οπτικά ή σωματικά αποσπώντας την προσοχή του ανά τακτά διαστήματα. Σε αυτό το σημείο αξίζει να τονιστεί πως η χρήση της λέξης επεισοδίου αναφέρεται σε κάτι που εισάγεται, παρεμβάλεται, έχει συγκεκριμένη διάρκεια και συνδέει. Τα επεισόδια με τη σειρά τους οργανώνονται σε τρία είδη ανάλογα με την ανάγκη που δημιουργείται πηγαίνοντας από το ένα στο άλλο, σε επεισόδια : ανάπαυσης, κίνησης και παρατήρησης.

Σε μια τρίτη φάση ο επανασχεδιασμός των δρόμων που συνδέουν τα διάφορα επεισόδια είναι απαραίτητος καθώς το ανεξέλεγκτο parking τείνει να εξαλείψει τα πεζοδρόμια επιφορτίζοντας τις ανηφορικές διαδρομές.

Διερεύνηση

Εξετάζοντας την οργάνωση και τις χρήσεις γης της περιοχής παρατηρείται μεγάλη συγκέντρωση και κινητικότητα κόσμου σε ακτίνα εντός του τμήματος της Α' απαλλοτρίωσης. Όντας το κέντρο της περιοχής είναι λογικό να συγκεντρώνει πολύ περισσότερο κόσμο. Παρόλα αυτά αν εξετάσουμε και την πυκνότητα των διαθέσιμων και μη αξιοποιήσιμων πράσινων χώρων εντοπίζεται πολύ πιο έντονη στη ζώνη της Β' απαλλοτρίωσης. Οι ίδιοι παραμένουν ως σήμερα αδιαμόρφωτοι με ελάχιστη φύτευση και χωρίς συγκεκριμένο ρόλο για το σύνολο της περιοχής.

Στοχεύοντας στην αποφόρτιση του κέντρου και στην εξισορρόπηση της ροής κίνησης κρίνεται σημαντική η εκμετάλλευση των χώρων αυτών. Η προσβάσή τους όμως εμποδίζεται δυστυχώς και από έναν ακόμα παράγοντα. Έκτος του ότι υστερούν από κάποια χρήση ή διαμόρφωση βρίσκονται διασκορπισμένοι μέσα στον αστικό ιστό με επιπρόσθετη δυσκολία πρόσβασης τις ανηφορικές διαδρομές.

Η Άνω Νέα Σμύρνη είναι τοποθετημένη σε ανισοψείς λόφους με αποτέλεσμα οι διαδρομές προς την ίδια να αποθαρρύνονται. Παράγοντας που οξύνει την αίσθηση τως δύο διαφορετικών περιοχών μέσα σε μια.

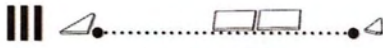
□ ▽ ○

ενδιάμεσο επεισόδιο δρόμος συχνής κυκλοφορίας, διπλής κατευθύνσεως
 μεγάλη διαδρομή
 μικρή κλίση

□ □ ○

ενδιάμεσο επεισόδιο
 δρόμος συχνής κυκλοφορίας, μονής κατευθύνσεως
 μεγάλη διαδρομή
 μεγάλη κλίση

▽ ▽ □

ενδιάμεσο επεισόδιο
 δρόμος αραιής κυκλοφορίας
 μέτρια διαδρομή
 μικρή κλίση

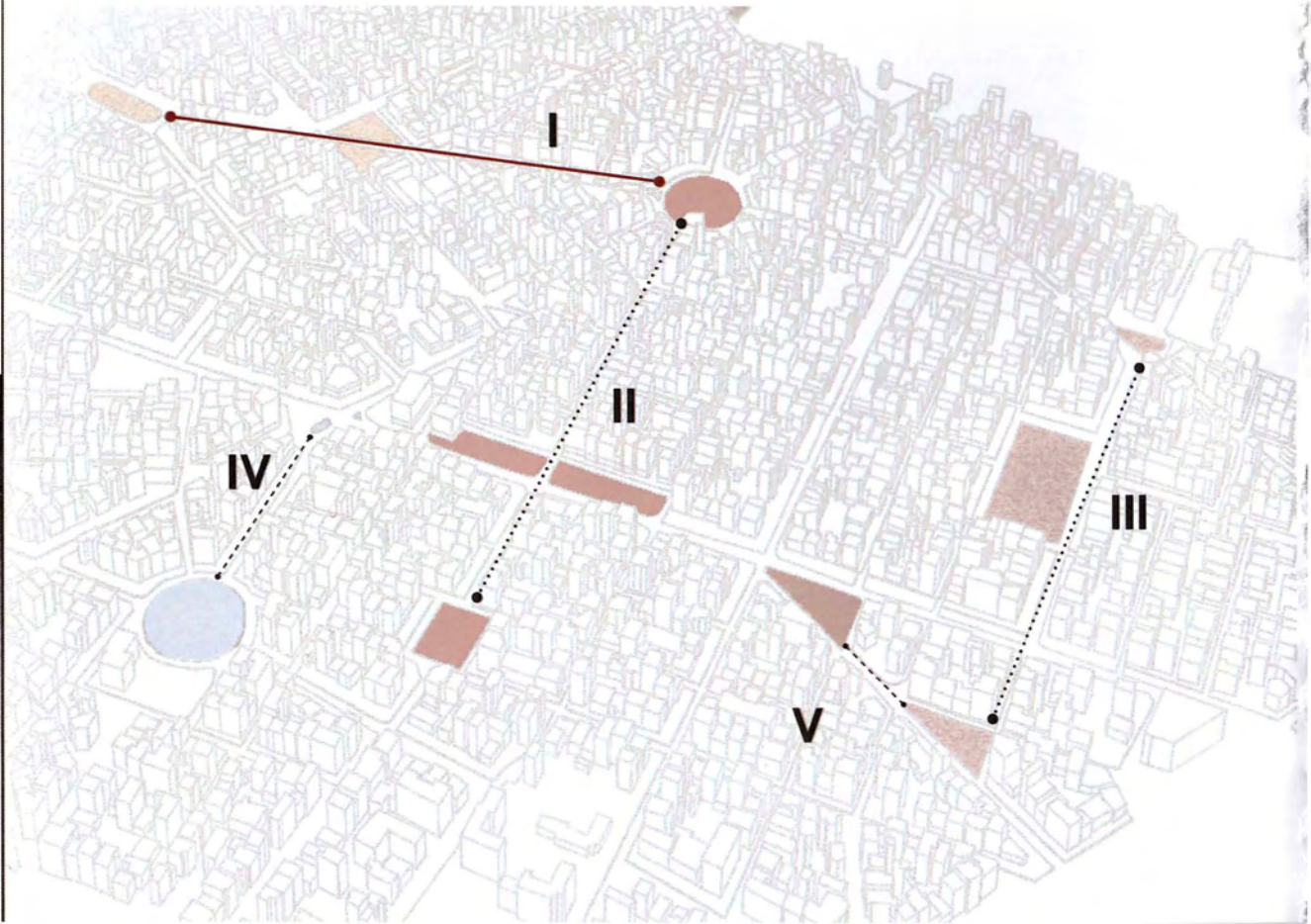
○ ▽

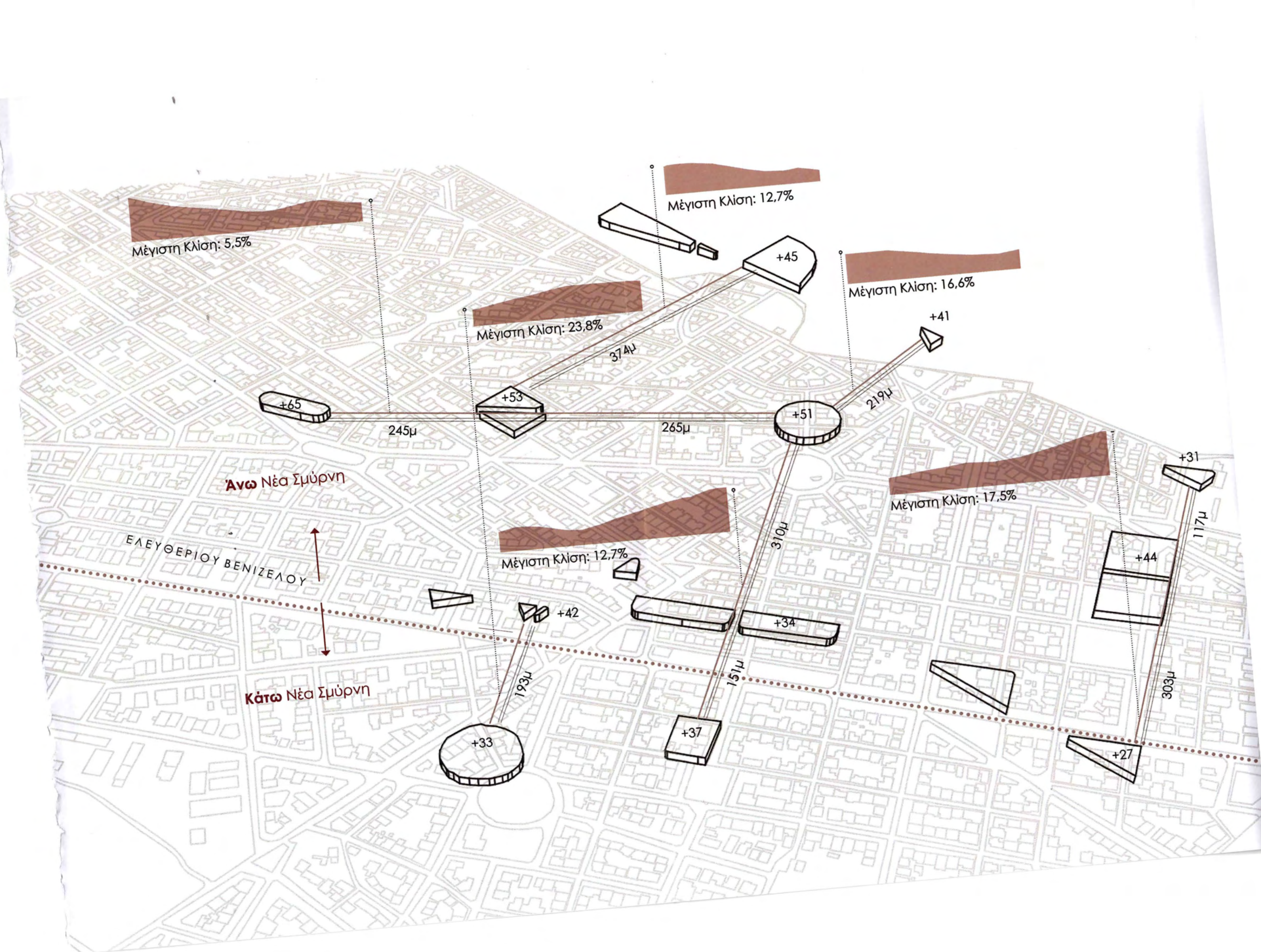
απευθείας
 δρόμος σπάνιας κυκλοφορίας
 σύντομη διαδρομή
 μεγάλη κλίση

▽ ▽

απευθείας
 δρόμος σπάνιας κυκλοφορίας
 σύντομη διαδρομή
 μικρή κλίση

Μέγιστη Κλίση: 5,5%

Μέγιστη Κλίση: 12,7%

Μέγιστη Κλίση: 23,8%

Μέγιστη Κλίση: 16,6%

Άνω Νέα Σμύρνη

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Μέγιστη Κλίση: 12,7%

Μέγιστη Κλίση: 17,5%

Κάτω Νέα Σμύρνη

+65

+53

+45

+41

+31

+44

+33

+37

+34

+42

+27

245μ

265μ

374μ

219μ

117μ

303μ

310μ

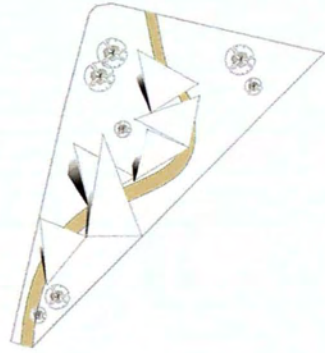
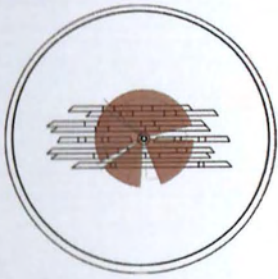
151μ

193μ

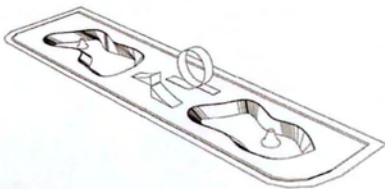
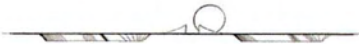
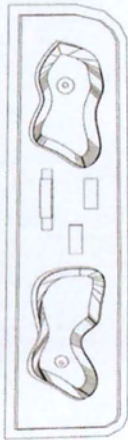
Y

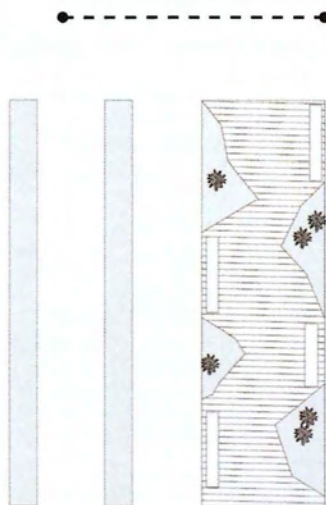
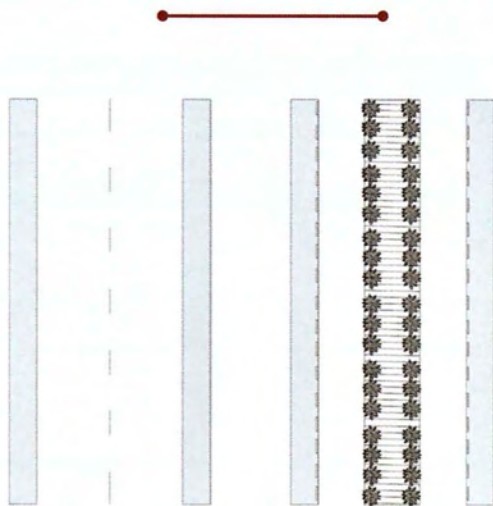
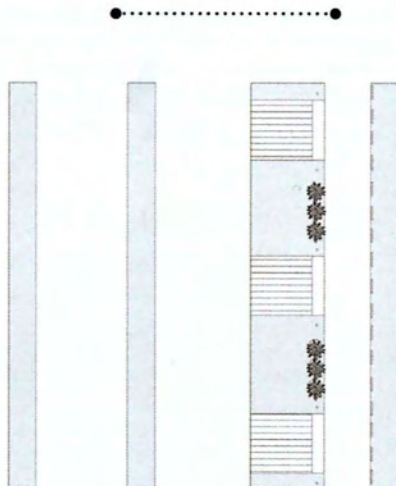
≧

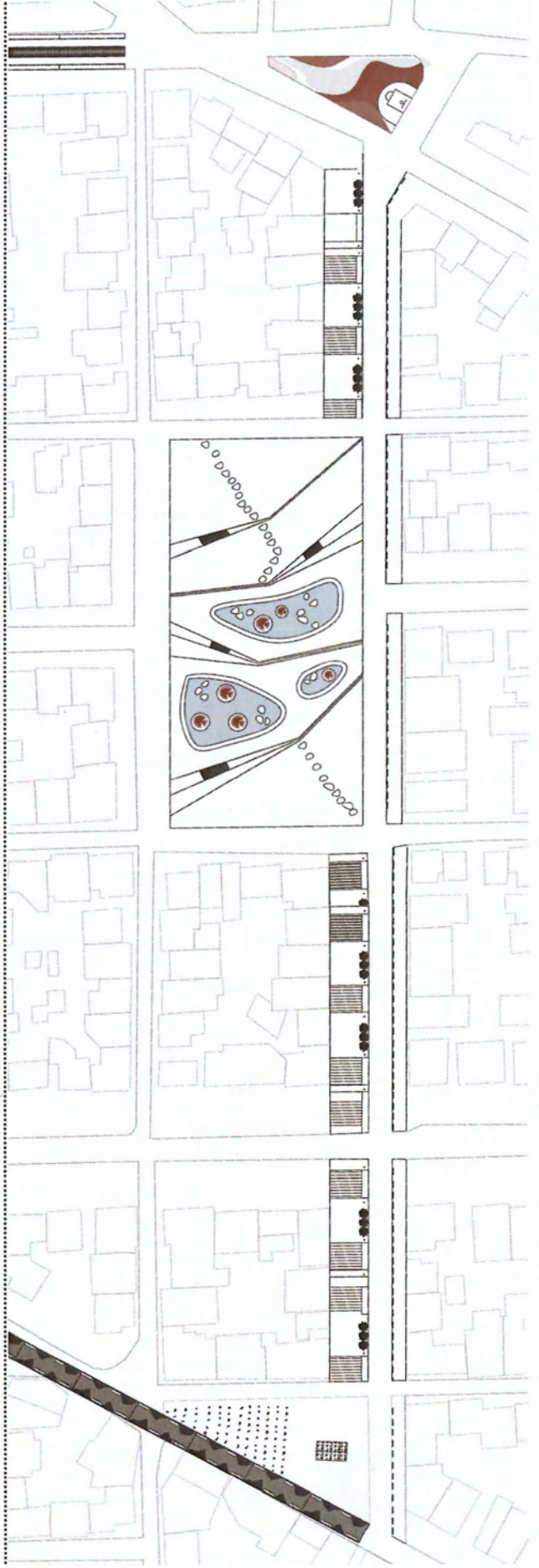
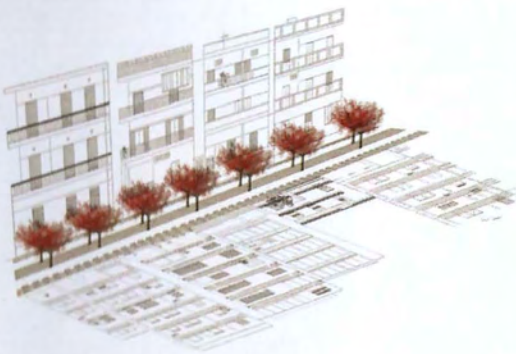
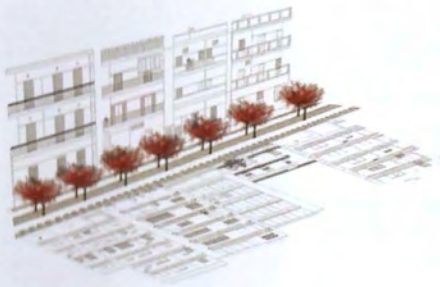

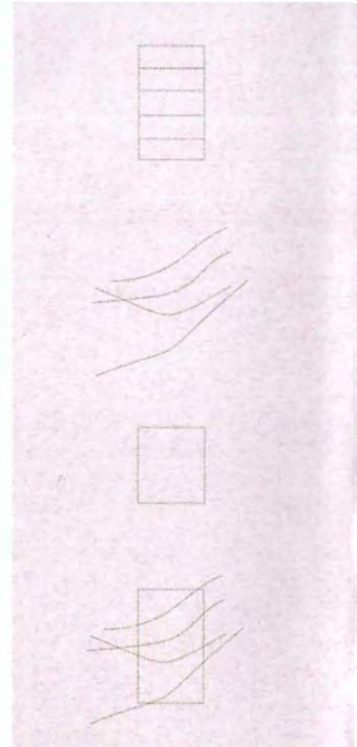
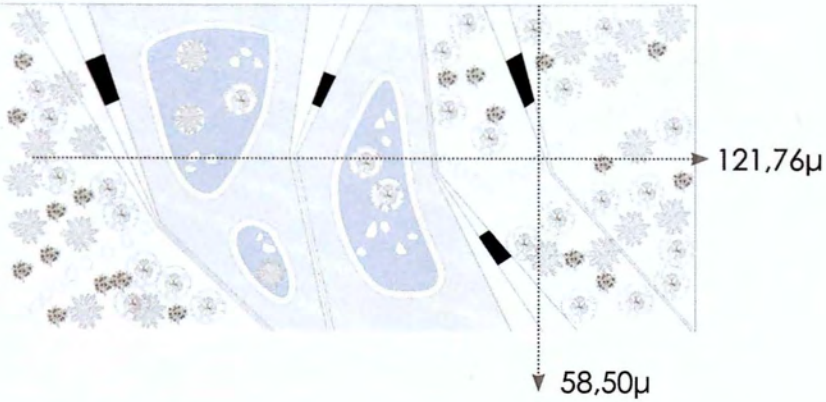

.ΛΙΜΝΕΣ

Οδός: Σταδίου
Περίπτωση: III
Γεωμετρία: □
Τετραγωνικά: 3.558 τ.μ.

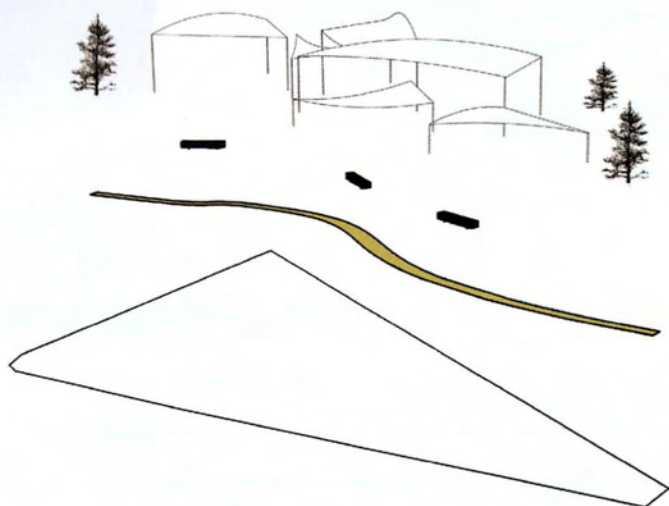
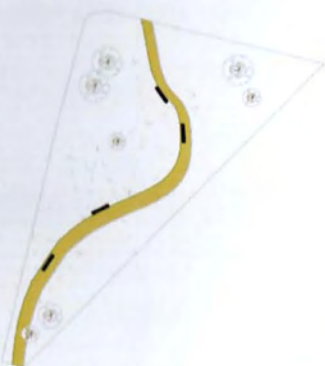
.ΣΤΕΓΑΣΤΡΟ

Οδός: Ελευθερίου Βενιζέλου

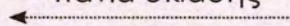
Περίπτωση: V

Γεωμετρία: $\triangle$

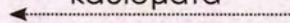
Τετραγωνικά: 1.970τ.μ.

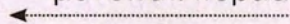
πανιά σκιάσης

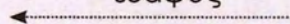
καθίσματα

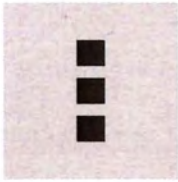
μονοπάτι πορείας

έδαφος

.ΛΟΦΟΣ_ΑΝΑΡΡΙΧΗ

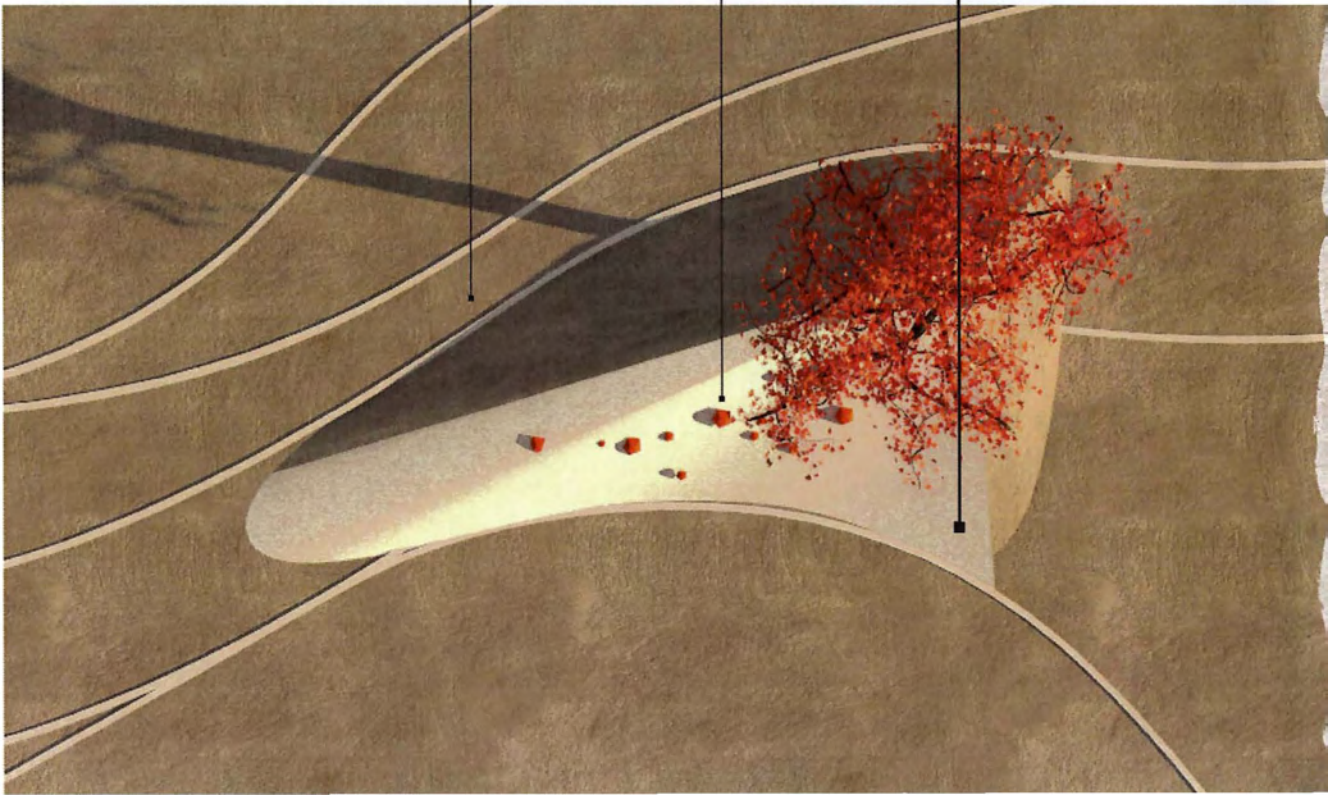
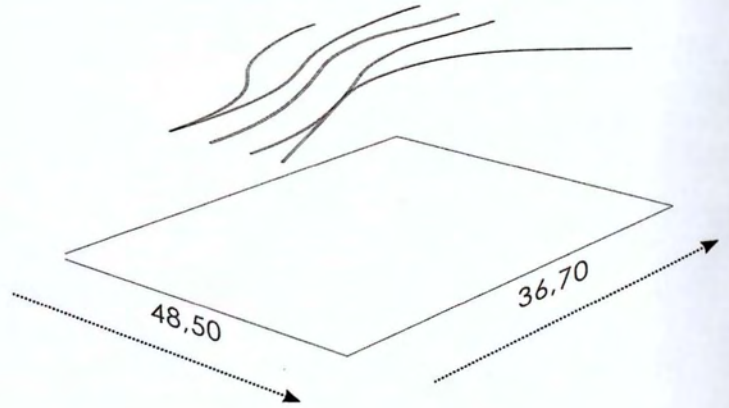
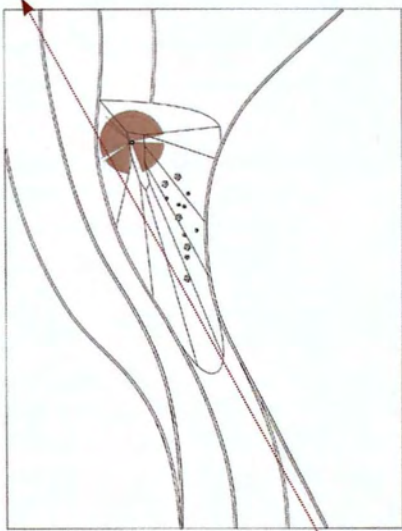

Οδός: Μαθήτου

Περίπτωση: II

Γεωμετρία: □

Τετραγωνικά: 1.835

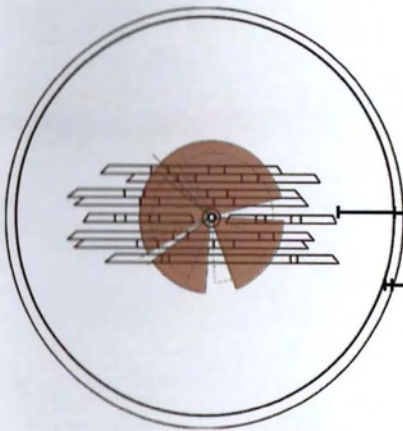
.ΣΦΕΝΔΑΜΟΣ

Οδός: Πλατεία Άνοιξης

Περίπτωση: III

Γεωμετρία: ○

Τετραγωνικά: 3.558 τ.μ.

8,00μ

2,00μ

